

rotou a pod. Vzdání se působí jen potud, pokud sahá právo vzdávajícího se. Je-li více obviněných, nemá vzdání se jednoho žádného vlivu na práva ostatních.

VI. Právo správní.

I v právu správním se všeobecně uznává možnost práv se vzdáti resp. vzdáti se jich provedení; tak zejména interese, kteří byvše předvoláni (třebas ediktálně) se k jednání nedostaví nebo žádných námitek dostavivše se nečiní, vzdávají se tím případných prostředků opravných. Vzdání se má zvláště důležitý význam v právu horním. Horní úřady jsou povinny chránit důležité zájmy hornictví, jsou též povinny v případech vzdání se horních oprávnění učiniti vhodná opatření k zachování hor a k dalšímu jich provozování. Dle horního práva lze se vzdáti všech druhů horních oprávnění. Při těžířstvu může každý podílník odříci se svého podílu t. j. jeho se vzdáti, ve kterémžto případě pak připadá jeho podíl ostatním. Byly-li opuštěny revírní štoly, mohou býti za šetření předpisů platných pro prvotní jich propůjčení opět uděleny (§ 97 hor. z.). Prohlásí-li držitel hor, že se chce svých dolů nebo denních měř vzdáti, buďtež na základě tohoto prohlášení, k němuž musí býti přiložena listina o jich propůjčení, míry, nevážnou-li na nich žádná břemena hypotekární, vymazány a veřejné knihy a mapy revírní v tom směru opraveny (§ 263 hor. z.).

Srv. též čl. Řízení vyzývací v právu vodním a Expropriace.

Vzdání se dědictví viz Právo dědické.

Vzduch.

Dle práva římského náleží ke každému pozemku též prostor vzduchový kolmo nad povrchem pozemku, pokud lidský vliv možný a má právně nějaký význam. Ve shodě s tím nařizuje § 297 o. o. z., že vzduchový sloup kolmo nad budovou jest přislušenstvím budovy, ovšem že jen potud, pokud možno jej opanovati (rozh. ze dne 24. listopadu 1886 č. 13.438 sb. č. 11.270, ze dne 2. dubna 1873 č. 3067 sb. č. 4926). Držba sloupce vzduchového sahá jen tak daleko, pokud se ho užije (roz. ze dne 28. září 1869 č. 10.518 sb. č. 3517). Každý vlastník pozemků jest tudíž oprávněn větve visící přes jeho prostor vzduchový oklestiti anebo jinak jich upotřebiti (§ 422 o. o. z.), neboť jakožto držitel prostoru vzduchového jest držitelem též toho, co přesahuje do prostoru tohoto (rozh. ze dne 5. ledna 1881 č. 13.981, sb. č. 9732). I požívateli přísluší toto právo k věcem přesahujícím do jeho prostoru vzduchového (rozh. ze dne 6. října 1869 č. 11.093 sb. č. 3527).

Zabavení (v řízení trestním).

I. Pojem.

Předměty, na nichž, neb jimiž byl spáchán čin trestní, neb které patrně pachatel zanechal na místě činu, vůbec pak předměty, jež mají obviněný neb svědkové za pravé seznati, aneb jež mohou posloužiti ku provedení důkazu, buďtež, byly-li nalezeny při ohledání neb domovní prohlídce soudcem seznameny a zabaveny, t. j. odňaty a buď soudně uschovány aneb aspoň do soudního opatrování vzaty. K tomu konci vloží se věci takové buď do obálky pečeti soudní uzavřené, aneb se na nich učiní soudní znamení, by nemohly se jiné za ně podstrčiti neb vyměnit.

Jsou-li mezi věcmi zabavenými věci bohoslužbě zasvěcené, má soud o to pečovati, by byly od jiných věcí odděleny a náležitě uschovány (§§ 98 a 143 tr. ř.). Při domovní prohlídce mohou býti zabaveny i papíry. Ne-

chce-li majitel dovoliti prohlídku, buďtež zapečetěny k soudu složeny a vyžádáno ihned rozhodnutí radní komory, mají-li býti papíry prohlíženy aneb vráceny. Též v tom případě, že nelze papíry do uschování soudního vzaté ihned sepsati, buďtež dány pod obálku pečeti soudní uzavřenou. Když se papíry rozpečetují, budiž ten, jehož se týče, vyzván, by byl přítomen. Nepřijde-li po takovém vyzvání, aneb nemůže-li pro nepřítomnost býti vyzván, rozpečetí se nicméně papíry (§ 145 tr. ř.).

II. V zájmu výkonu trestní pravomoci lze zabaviti též dopisy, telegramy neb jiné zásylky, jež obviněný, který jest pro nějaký zločin nebo přečin již uvězněn anebo proti němuž z této příčiny byl vydán rozkaz postavovací nebo zatýkací, někam odesílá, neb které jemu svědčí a lze dále žádati na úřadech poštovních neb telegrafních neb jiných ústavech dopravovacích za jich vydání (§ 146 tr. ř.).

O zabavení budiž nejdéle ve 24 hodinách vyrozuměn obviněný a není-li přítomen, jeho příbuzní (§ 148 tr. ř.). Též státní zástupce je oprávněn, je-li nebezpečí v prodlení, žádati ústavy dopravní, by zadržely zmíněné zásylky, dokud nedojde soudní opatření; nedojde-li však toto ve 3 dnech, nesmí doprava býti dále odkládána (§ 146 al. 2 tr. ř.). Věci zabavené otevřítí může jen soudce a sice beze všeho, svolí-li k tomu obviněný. Nesvolí-li a není-li nebezpečí v prodlení, lze je otevřítí jen se schválením radní komory (§ 147 tr. ř.). Obsah otevřených dopisů a telegramů, musí se, ač není-li se obávati, že by sdělení mohlo míti na vyšetřování škodlivý vliv, oznámiti obviněnému neb tomu, komu svědčí (§ 148 tr. ř.). Konečně dlužno podotknouti, že byla-li na základě zák. ze dne 5. května 1889 č. 66 ř. z. zastavena působnost čl. 10. zák. st. ze dne 21. prosince 1867 č. 162 ř. z., mohou dopisy býti zabaveny a otevřeny i kromě případů domovní prohlídky neb zatčení a bez soudcovského příkazu.

III. Zabavení tiskopisů.

Tiskopisy, jež byly vydány neb se rozšiřují proti předpisům zákona tiskového, neb jež dlužno pro iich obsah ve veřejném zájmu stíhati, mohou býti zabaveny od úřadů bezpečnosti a to buď přímo, buď k rozkazu státního zástupce.

Zabavení takové má se do 24 hodin oznámiti státnímu zástupci toho místa, kde má své sídlo soud, jemuž přísluší trestní pravomoc vykonávati. K oznámení takovému přiložen buď výtisk tiskopisu. Ve všech ostatních případech může jedině soud zabavení naříditi a to k obžalobě soukromého žalobce, a k návrhu v ní vznesenému, aby se tak stalo (§ 487 tr. ř.). Bylo-li zabavení předsevzato od úřadu bezpečnosti přímo nebo k příkazu jiného státního zástupce, než toho, jenž se nalézá v sídle příslušného soudu (ku př. od státního zástupce místa vydání tiskopisu), má poslední do 3 dnů, — kterážto lhůta není však propadnou — ode dne učiněného oznámení buď zrušení zabavení úřadem bezpečnosti naříditi, buď za potvrzení u sborového soudu I. stolice, resp. soudu okresního žádati. Nařídil-li však státní zástupce v sídle příslušného soudu sám zabavení, má do 3 dnů, počítajíc od té doby, co o výkonu byl zpraven, u příslušného soudu za potvrzení žádati (§ 488 tr. ř.). Soud má pak zabavení do 3 dnů buď potvrditi buď zrušiti. Nepotvrdil-li by soud zabavení do 8 dnů po vykonání a nepodal-li by státní zástupce stížnost pro toto nepotvrzení zabavení pomine a úřad bezpečnosti má je k žádosti strany bez prodlení

zrušiti. Bylo-li zabavení potvrzeno, podrží platnost až do konečného rozhodnutí u věci hlavní (§ 489 tr. ř.). Do 8 dnů po potvrzení zabavení má pak státní zástupce, ač nestalo-li se tak již dříve, buď podati návrh na zavedení přípravného řízení, buď podati spis obžalovací, aneb vznéstí návrh na zavedení t. zv. objektivního řízení, jinak zabavení pomine a bude k žádosti strany zrušeno (§ 490 tr. ř.).

Zabavení (v trestním právu důchodkovém).

Zabavení v trestním právu důchodkovém jest určité opatření úřadu důchodkového, mocí kteréhož vzíti jest v úřední uschování ony předměty, které nesou stopy nějakého přestupku důchodkového, dále spisy, knihy, účty, nástroje, z nichž důvodně lze na nějaký přestupek důchodkový souditi.

I. Předmět zabavení.

Zabaveny mohou býti veškery předměty, jež jsou v nějakém spojení s určitým důchodkovým přestupkem; zvláštní předpisy platí:

1. O knihách živnostenských. Tu platí zásada, že živnostenské knihy, jichž prohlídka se nařizuje, ponechány mají býti zpravidla živnostníku v rukou; jen když je tu důvodné podezření, musí úřad důchodkový sám knihy živnostenské v uschování vzíti. Zabaví-li se knihy živnostenské, sluší je dle potřeby a nutnosti zcela nebo z části zapečetiti. Živnostník dotyčný oprávněn jest jak do knih, jež mu byly pod zapečetěním zanechány, tak i do knih úředně uschovaných u přítomnosti některého úředníka k tomu ustanoveného nahlédnouti a výtahy z nich si pořizovati. Dotyčný úředník může pečeť odstraniti, pokud živnostník žádá i o dovolení nahlédnouti v příslušná místa knih svých, avšak pečeť musí být po nahlédnutí opět vložena. Všichni úředníci v knihy živnostenské nahlízející, jakož i všichni úřadové a orgánové mají přísně nařízeno považovati za neporušitelné úřední tajemství obsah knih a zápisků, jež z knih čerpali (§§ 291—295 ř. cel. a monop.).

2. Listiny a spisy: I zde povýšeno za zásadu, že listiny a spisy nesmějí býti majiteli odňaty ani zadržovány, pokud toho účel řízení nevyhledává. V každém případě sluší je však vlastníku opět vydati a to neprodleně, jakmile již zadržování jich nutným není (§ 556 trest. z. důch.).

3. Jiné předměty: Předměty podléhající zkáze, nebo jichž uschování až do konce řízení způsobilo by značné výlohy, mají být vydány vlastníku, jestliže složí hodnotu v hotovosti nebo dá úplnou jistotu a nejde o zboží nebo předměty z obchodu vyloučené, jichž odebírání nebo používání bezpodmínečně zakázáno jest; ve všech ostatních případech však musí býti u úřadu, jenž je v uschování byl přijal, nebo u nejbližší místní vrchnosti prodány způsobem předepsaným pro prodej předmětů, jež v úředním uschování déle se nepodržují, a obnos za ně stržený se pak musí uschovati (§ 557 trest. z. důch.).

II. Řízení při zabavení.

Zabavené předměty musí býti, pokud toho jich vlastnost vyhledává, opatřeny úřední pečeti a pečeti té strany, jež byla zadržena nebo u níž nalezena byla zadržaná věc. Nedopouští-li povaha předmětu onoho zapečetění, sluší označiti jej jinakým patrným a neškodným způsobem a v popisu skutku to poznamenati. Není-li takovéto označení možným, popíše se předmět zevrubně dle podstatných znaků svých (§ 553 tr. z. důch.). O zabavení předmětu vydá se tomu, u koho nalezen byl, úřední